

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 386/2013-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. júla 2013 predbežne prerokoval sťažnosť Mgr. Ing. J. S., L., zastúpeného advokátkou JUDr. E. K., P., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv zaručených čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 1010/2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Mgr. Ing. J. S. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. mája 2013 osobne doručená sťažnosť Mgr. Ing. J. S., L. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti

v primeranej lehote zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Pezinok (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 1010/2008 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Z obsahu sťažnosti a z jej príloh vyplynulo, že sťažovateľ je účastníkom napadnutého konania v procesnom postavení odporcu vedeného na základe návrhu Mgr. M. B. (ďalej len „navrhovateľ“), ktorým sa domáhal proti sťažovateľovi ochrany osobnosti a náhrady nemajetkovej ujmy v sume 3 320 €. Okresný súd rozhodol o návrhu navrhovateľa rozsudkom č. k. 5 C 1010/08-160 z 24. marca 2010 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“), ktorým uložil sťažovateľovi povinnosť zdržať sa neoprávnených zásahov do práva na ochranu osobnosti navrhovateľa a neoznačovať ho hanlivými a znevažujúcimi slovami a vo zvyšnej časti návrh zamietol. Zamietol aj protinávrh sťažovateľa a uložil mu povinnosť zaplatiť navrhovateľovi trovy konania. Na základe odvolania sťažovateľa Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) uznesením sp. zn. 8 Co 23/2011 z 31. októbra 2012 rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Podľa sťažovateľa „v dôsledku pokračujúceho porušovania jeho práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, práva prerokovanie veci bez zbytočných prietahov priznaného podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, porušením čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd nebola vec ku dňu podania ústavnej sťažnosti prejednaná a rozhodnutá porušovateľom ústavne konformným a zákonným spôsobom v primeranej lehote, konanie je doposiaľ zjavne nespravodlivé, nakoľko porušovateľ (a jeho predchodca Okresný súd Bratislava III) od 10. 04. 2007 ku dňu podania tejto sťažnosti flagrantne vedome diskriminuje sťažovateľa..., keďže tento pre nejasnosť predmetu konania nemá možnosť účinne sa brániť žalobe.

Tento stav neistoty sťažovateľa... trvá už viac ako 6 rokov..., pričom sťažovateľ k prietahom zapríčinených súdom a zapríčinených vydaním nezákonného a protiústavného rozsudku (arbitrárne odôvodneného) vo veci samej dňa 24. 03. 2010 neprispel. ...

Porušovateľ... na pojednávaní dňa 24. 03. 2010 praktikami tzv. neprípustnej tajnej justície rozhodol v neprospech sťažovateľa, čím neprípustne poskytol súdnu ochranu niekomu, kto o ňu predpísaným spôsobom nepožiadaval.

O vzájomnom návrhu sťažovateľa zo dňa 25. 03. 2009 doposiaľ ústavne konformným spôsobom nerozhodol. Teda stav neistoty sťažovateľa aj o výsledok konania o vzájomnom návrhu stále od 25. 03. 2009 doposiaľ trvá aj ku dňu podania tejto ústavnej sťažnosti...

Až dňa 8. 3. 2013 porušovateľ doručil sťažovateľovi zrušujúce uznesenie vydané Krajským súdom v Bratislave pod č. k. 8 Co 23/2011-2000 zo dňa 31. októbra 2012, pričom ním disponoval od 14. 11. 2012. Krajský súd v Bratislave dospel k záveru, že porušovateľ pred vydaním nezákonného rozsudku zo dňa 24. 03. 2010, č. k. 5 C 1010/08-160 porušoval platné ustanovenia O. s. p., dôsledne sa nezaoberal návrhmi sťažovateľa na dokazovanie, konal jednostranne iba v prospech navrhovateľa, sťažovateľovi odňal možnosť konať pred súdom...

Súd aj naďalej pokračuje v prieťahoch, vo veci nekoná, od 14. 11. 2012 nevytýčil ani za 6 mesiacov od doručenia zrušujúceho uznesenia KS Bratislava... žiaden termín pojednávania a pokračuje v porušovaní základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu.

Sťažovateľ nemá vedomosť, žeby porušovateľ vyzval navrhovateľa na zmenu petitu a k prípadnému návrhu na zmenu petitu mu doposiaľ nebolo umožnené vyjadriť sa...

Taktiež porušovateľ nekoná vo veci vyššie uvedeného vzájomného návrhu podaného sťažovateľom 25. 03. 2009.

V čase podania sťažnosti na prieťahy adresovanej predsedovi Okresného súdu Pezinok, ktorý je navyše vo veci zákonným sudcom (7. 2. 2013) sťažovateľovi zrušujúce rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo doručené.

Predseda súdu listom zo dňa 19. 02. 2013, Spr. 2014/2013 upovedomil sťažovateľa, že v zmysle §-u 63 ods. 2 zák. č. 757/2004 Z. z. postúpil sťažnosť na priame vybavenie Krajskému súdu v Bratislave.

Krajský súd v Bratislave listom Spr. 2084/2013 zo dňa 01. 03. 2013 skonštatoval prieťahy v konaní vedenom na Okresnom súde Pezinok, avšak nedostatočne.

Sťažovateľ dňa 13. 03. 2013 požiadaval Ministerstvo spravodlivosti SR o prešetrenie vybavenia sťažnosti na prieťahy podpredsedníčkou Krajského súdu v Bratislave.

Ministerstvo spravodlivosti SR listom č. 28274/2013/151 zo dňa 05. 04. 2013, doručeným sťažovateľovi 24. 04. 2013 skonštatovalo, že porušovateľ zavinil priedahy iba v období od 27. 03. 2008 do 15. 12. 2008. ...

Vec má pre sťažovateľa mimoriadny význam.

Vec je po právnej a skutkovej stránke jednoduchá, nezložitá.

Predmetné konanie na ochranu osobnosti malo byť už po vypočutí účastníkov konania porušovateľom zastavené... (súd vedel a musel vedieť, že koná vo veci ochrany osobnosti, v ktorej navrhovateľ sa domáhal vydania nevykonateľného a neurčitého petitu proti sťažovateľovi),... pokiaľ i napriek tomu o žalobe meritórne konal a rozhodol, tak poskytol súdnu ochranu niekomu (žalobcovi), kto o ňu predpísaným spôsobom nepožiadaval.“.

Sťažovateľ žiada ústavný súd, aby mu priznal primerané finančné zadosťučinenie v sume 4 125 € „za zjavné priedahy a porušenie práva na prerokovanie veci v primeranej lehote..., teda za viac ako 6 rokov vyvolaného a udržiavaného stavu neistoty o výsledok konania, stavu bezmocnosti a beznádeje u sťažovateľa, psychického traumatizovania sťažovateľa a jeho diskriminácie... Nemajetková ujma vyplýva z pocitov neistoty, krivdy, morálneho utrpenia prameniacych zo situácie navodenej súdom, keď konanie malo byť zastavené porušovateľom pre nejasnosť a neurčitosť petitu , nezákonné konanie na ochranu osobnosti trvá neprimerane dlhú dobu, sťažovateľovi bolo a je i naďalej znemožneným sa účinne žalobe brániť...“.

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd jeho sťažnosť prijal na ďalšie konanie a nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo Mgr. Ing. J. S. na prerokovanie veci bez zbytočných priedahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod č. k. 5C 1010/2008 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Pezinok sa prikazuje konať bez zbytočných priedahov a upustiť od ďalšieho porušovania základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu

3. Mgr. Ing. J. S, sa priznáva finančné zadostučinenie vo výške 4.125,- €, ktoré je Okresný súd Pezinok povinný mu vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia

4. Mgr. Ing. J. S. priznáva úhradu trov konania v sume 269,58 € (slovom: *dvestošesťdesiatdeväť euro a 58/100 centov*) , ktoré je Okresný súd Pezinok povinný zaplatiť na účet jeho právnej zástupkyne advokátky JUDr. E. K., do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu. “

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 1010/2008 dochádza k porušovaniu jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na prerokovanie veci bez

zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

1. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy

Z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej alebo právnickej osoby zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých sa namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. I. ÚS 103/02).

Podstata námietok sťažovateľa týkajúcich sa namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu spočíva v jeho tvrdení, že napadnuté konanie je nezákonné a nespravodlivé a postupom okresného súdu v napadnutom konaní mu bola odňatá možnosť konať pred súdom.

Ústavný súd už viackrát uzavrel, že v konaniach pred všeobecnými súdmi závažné procesné pochybenia (predstavujúce súčasne aj porušenie základných práv účastníkov konania podľa čl. 46 a nasl. ústavy) zakladajú dôvod na podanie odvolania (podľa § 205 a 205a Občianskeho súdneho poriadku), ako aj dovolania (podľa § 237 Občianskeho súdneho poriadku). Z uvedeného vyplýva, že sú to všeobecné súdy, ktoré na základe účinných právnych prostriedkov nápravy dostupných sťažovateľom môžu a musia poskytovať ochranu označeného základného práva (napr. IV. ÚS 47/04).

Z obsahu sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ podal proti rozsudku okresného súdu odvolanie. Na základe sťažovateľom podaného odvolania krajský súd

svojím uznesením sp. zn. 8 Co 23/2011 z 31. októbra 2012 zrušil odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Sťažovateľ teda mal možnosť domáhať sa preskúmania sťažnosťou pred ústavným súdom napadnutého postupu okresného súdu v namietanom konaní využitím riadneho opravného prostriedku, a to odvolania, ktoré sťažovateľ napokon aj účinne využil, pričom pri jeho uplatnení bol úspešný. Sťažovateľ sa tak domohol účinnej ochrany ním označeného základného práva na súdnu ochranu, ktorého porušenie namietal, už v konaní pred krajským súdom, ktorý rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, v ktorom bude mať sťažovateľ možnosť opätovne uplatňovať svoje procesné práva.

Na základe sťažovateľom podaného odvolania tak už došlo k naplneniu účelu sledovaného sťažovateľom v konaní o sťažnosti, pričom krajský súd sa v rozsahu svojho preskúmacieho oprávnenia odvolacieho súdu musel vyrovnáť s rovnakými skutkovými a právnymi argumentmi, ako sťažovateľ uvádza v konaní pred ústavným súdom.

Ústavný súd preto, rešpektujúc požiadavku subsidiarity vyplývajúcu z čl. 127 ods. 1 ústavy i svoju doterajšiu rozhodovaciu prax, sťažnosť v tejto časti už po jej predbežnom prerokovaní odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

2. K namietanému porušeniu základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity

vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

Ústavný súd v súlade s princípom subsidiarity svojej právomoci podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde v danej veci skúmal, či sú splnené podmienky na konanie pred ním.

Z obsahu sťažnosti, ako aj z obsahu jej príloh vyplýva, že sťažovateľ pred podaním ústavnej sťažnosti podal 4. februára 2013 predsedovi okresného súdu sťažnosť na prieťahy v napadnutom konaní. Predseda okresného súdu, ktorý je zároveň vo veci sťažovateľa zákonným sudcom, postúpil predmetnú sťažnosť na priame vybavenie krajskému súdu, o čom sťažovateľ a upovedomil listom z 19. februára 2013. Podpredsedníčka krajského súdu v odpovedi na podanú sťažnosť z 1. marca 2013 vyhodnotila túto ako čiastočne dôvodnú, keď konštatovala, že *„zistila prieťahy počas obdobia nápadu veci na Okresný súd Pezinok dňa 27. 03. 2008 do dňa 15. 12. 2008“*, a sťažovateľovi oznámila, že *„z dôvodu nezistenia subjektívnych príčin vzniku prieťahov u zákonného sudcu a nakoľko okresný súd vo veci ďalej priebežne koná, nie je potrebné vykonanie iných opatrení na odstránenie zistených nedostatkov v postupe okresného súdu v predmetnom konaní“*. Sťažovateľovi bola doručená uvedená odpoveď podpredsedníčky krajského súdu 11. marca 2013, avšak nevyčkal na účinky uvedenej sťažnosti a podaním podľa čl. 127 ústavy doručeným 6. mája 2013 sa obrátil na ústavný súd.

Ústavný súd už viackrát rozhodol (IV. ÚS 153/03, I. ÚS 33/05), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prieťahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov. Ústavný súd preto o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, koná iba za predpokladu, ak sťažovateľ preukáže, že využil označené právne prostriedky,

ktoré má podľa zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“), alebo ak sa preukáže, že sťažovateľ túto podmienku nespĺnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde); takéto dôvody v danej veci sťažovateľ neuviedol a ani ústavný súd ich nezistil.

Podľa názoru ústavného súdu sa podanie sťažnosti na prietahy v konaní v zmysle § 62 a nasl. zákona o súdoch zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj so základným právom na konanie bez zbytočných prietahov (napr. IV. ÚS 153/03, IV. ÚS 278/04). Účinnosť takého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými prietahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sudcoch“), ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných prietahov a ustanovuje za také prietahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 zákona o sudcoch]. Podobne aj zákon o súdoch v § 64 ods. 1 ustanovuje, že „Účelom vybavovania sťažnosti je zistiť, či v danej veci boli spôsobené prietahy v konaní...“. V zmysle prvej vety druhého odseku citovaného zákonného ustanovenia „Orgán, ktorý vybavuje sťažnosť, je povinný na účel zistenia stavu vecí prešetriť všetky skutočnosti.“.

Vychádzajúc z obsahu sťažnosti, ako aj z jej príloh, ústavný súd dospel k názoru, že využitie právneho prostriedku, na uplatnenie ktorého mal sťažovateľ právo podľa citovaných ustanovení zákona o súdoch, asi dva mesiace pred podaním sťažnosti ústavnému súdu nepredstavuje dostatočný časový priestor na poskytnutie možnosti napadnutému všeobecnému súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený nečinnosťou okresného súdu. Ústavný súd zastáva stanovisko, že predmetná sťažnosť bola v okolnostiach prípadu zo strany sťažovateľa iba formálnym úkonom, ktorému nemožno pripísať účinky, ktoré by inak takáto sťažnosť mohla mať, ak by podpredsedníčka okresného súdu dostala primeranú lehotu na prijatie opatrení proti zbytočným prietahom v napadnutom konaní (m. m. IV. ÚS 278/04).

Vzhľadom na uvedené ústavný súd zastáva názor, že hoci sťažovateľ podal predtým, než sa obrátil na ústavný súd, sťažnosť podľa zákona o súdoch, takéto formálne využitie právneho prostriedku nápravy podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažovateľom nemožno považovať za efektívny postup, ktorý by predstavoval splnenie podmienky prípustnosti sťažnosti podľa označeného ustanovenia zákona o ústavnom súde. Ústavný súd konštatuje, že sťažnosť bola podaná predčasne, a to v čase, keď ešte nebolo možné dospieť k záveru, že by vyčerpanie právneho prostriedku nápravy, ktorý zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorého je oprávnený podľa osobitných predpisov, bolo bezúspešné a neprinieslo ním sledovaný cieľ.

Na základe týchto zistení ústavný súd podľa § 25 ods. 2 v spojení s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde rozhodol o odmietnutí sťažnosti v časti namietaného porušenia čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru pre neprípustnosť.

Ústavný súd v závere pripomína, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde (v časti namietaného porušenia základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru), a preto nebráni tomu, aby po splnení všetkých zákonom predpísaných náležitostí sťažovateľ v tejto veci v prípade zotrvania na stanovisku, že postupom okresného súdu v nej dochádza k zbytočným prieťahom, predložil ústavnému súdu novú sťažnosť.

V dôsledku odmietnutia sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa uvedenými v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. júla 2013